

R o z s u d o k

V m e n e S l o v e n s k e j r e p u b l i k y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górasza a sudcov JUDr. Ivana Machyniaka a JUDr. Rudolfa Čirča v právnej veci žalobcu **A., a.s.**, so sídlom v B. proti žalovanému **1/ M. Š.**, bývajúcemu v B., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. J. R., advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v B., **2/ J. G.**, bývajúcemu v B., **o zaplatenie 14 769,20 Eur** (444 937,-- Sk), vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 16 C 1/2008, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. októbra 2008 sp.zn. 13 Co 91/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného 1/ **z a m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 21. mája 2008 č.k. 16 C 1/2008-110 žalobu voči žalovanému 1/ zamietol, konanie voči žalovanému 2/ zastavil a rozhodol o trovách konania. V odôvodnení rozsudku vo vzťahu k žalovanému 2/ uviedol, že žalobca vzal voči nemu žalobu späť, s ktorým procesným úkonom žalovaný 2/ súhlasil. Konanie smerujúce

proti nemu preto podľa § 96 ods. 1 O.s.p. zastavil. Pri rozhodovaní o žalobe proti žalovanému 1/ vychádzal zo zistenia, že žalovaný 1/ spôsobil X. pod vplyvom alkoholu (X. promile alkoholu v dychu) dopravnú nehodu, keď ako vodič motorového vozidla E., ktorého majiteľom bol žalovaný 2/, neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam a narazil do motorového vozidla E. a následne poškodil vozidlá E. a spôsobil škodu na zdraví spolujazdca J. Č., že poisťovňa po prešetrení nahlásenej poistnej udalosti poskytla poškodeným plnenie v žalovanej sume, t. j. v sume 444 937,-- Sk a že túto náhradu poistného plnenia si žalobca uplatnil proti žalovanému 1/ vo forme tzv. postihového práva v zmysle § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 381/2001 alebo zákon). Pomocou výkladu ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. v spojení s § 2 písm. f/ citovaného zákona (upravujú okruh osôb, na ktoré sa poistenie vzťahuje), podľa ktorého poisteným je len osoba zodpovedajúca za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla podľa § 427 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) dospel k záveru, že žalovaného 1/ nie je možné v zmysle uzavretej zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla považovať za poisteného. Postihové právo vyplývajúce z § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. sa preto na žalovaného 1/ nevzťahuje (poisteným bol len žalovaný 2/, ako prevádzateľ vozidla, ktorý so žalobcom uzatvoril poistnú zmluvu). Keďže žalobca nahradil poškodeným škodu, ktorá vznikla zavinením žalovaného 1/ podľa § 420 OZ, vec právne kvalifikoval ako právo postihu vyplývajúce z ustanovenia § 827 OZ v súvislosti s § 440 OZ. S prihliadnutím na dôvodne vznesenú námietku premlčania žalovaným 1/, však nárok žalobcovi nepriznal. Podľa ním ustáleného právneho posúdenia veci totiž premlčacia doba nezačína plynúť od vyplatenia náhrady poisťovňou, ale tak, ako plynie poškodenému, t.j. odo dňa nasledujúceho po dni, kedy došlo k vzniku škody. V danej veci preto trojročná premlčacia doba začala plynúť od X. Keďže žaloba bola podaná 5. novembra 2007, žalobcom uplatnené právo sa premlčalo. O náhrade trov konania vo vzťahu k žalovanému 1/ rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 21. októbra 2008 sp.zn. 13 Co 91/2008 na odvolanie žalobcu rozsudok okresného súdu zmenil tak, že uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 444 937,-- Sk s 9 % úrokmi z omeškania od X. do zaplatenia a nahradíť trovy prvostupňového a odvolacieho konania v sume 53 388,-- Sk v lehote do troch dní. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol žalobca zaviazaný nahradíť

žalovanému 2/ trovy prvostupňového konania potvrdil a žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil súd prvého stupňa. Na rozdiel od neho dospel k záveru, že žalobca má proti žalovanému 1/ nárok na náhradu poistného plnenia, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Podľa odvolacieho súdu v zmysle definície uvedenej v § 2 písm. j/ citovaného zákona za prevádzkovateľa motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená, treba považovať žalovaného 1/, lebo v čase dopravnej nehody mal faktickú možnosť s ním disponovať. Žalovaný 1/ je preto osobou, na ktorú sa vzťahuje poistenie zodpovednosti. Boli tak splnené všetky podmienky pre vyhovie žalobe vyplývajúce z ustanovenia § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. K premlčaniu nároku uviedol, že premlčacia doba začína v zmysle § 12 ods. 4 citovaného zákona plynúť odo dňa vyplatenia poistného plnenia, čo sa v danom prípade stalo X. Keďže žalobca uplatnil nárok na súde 5. novembra 2007, jeho právo sa nepremlčalo. Rozsudok súdu prvého stupňa vo vzťahu k žalovanému 1/ preto v zmysle § 220 O.s.p. zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Výrok, ktorým okresný súd uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania považoval za vecne správny, preto ho potvrdil.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalovaný 1/. Uviedol, že rozhodnutie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Namietal, že odvolací súd nesprávne vyložil pojem „prevádzkovateľ“ a následne dospel k nesprávnej závere, že žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla sa považuje v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. za poisteného. Podľa dovolateľa aj v zmysle citovaného zákona za prevádzkovateľa treba považovať fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá ma právnu alebo faktickú možnosť trvale (nie na určitý čas) s vecou disponovať. Takouto fyzickou osobou nebol žalovaný 1/. Keďže v súčasnosti platný zákon (na rozdiel od vyhlášky č. 23/1991 Zb.) výslovne neurčuje, že zodpovednosť sa vzťahuje aj na vodiča dopravného prostriedku, nemôže byť on ako vodič poistený. Odvolací súd dospel preto k nesprávnej právnej názoru, že žalobca má proti nemu tzv. postihové právo v zmysle § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Trval naďalej na tom, že žalobca si mohol nárok voči nemu uplatňovať ako právo postihu podľa ustanovenia § 827 OZ v súvislosti s § 440 OZ, keďže nahradil poškodeným škodu, ktorá vznikla jeho zavinením podľa § 420 OZ. Toto právo sa mu však premlčalo tak, ako to správne v odôvodnení rozsudku uviedol okresný súd. Navyše, vyčítal súdom nižších stupňov, že neprihliadli na to, že v čase škodovej udalosti motorové vozidlo nebolo poistené. Pôvodná poistná zmluva totiž dňom predaja vozidla žalovaným 2/ tretej

osobe, ku ktorému došlo pred poistnou udalosťou, stratila svoju platnosť. Na plnenie bola preto príslušná Slovenská kancelária poisťovateľov v zmysle § 24 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. a nie žalobca. Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu voči nemu v celom rozsahu zamietne.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že právny názor žalovaného 1/ vychádza z nesprávnej interpretácie ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Zákonodarca zvolil čo najširšie vymedzenie okruhu osôb, ktorých zodpovednosti sa poistenie týka. Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, za koho zodpovednosť je poisťovňa povinná poskytnúť poistné plnenie predstavujúce náhradu škody. Takouto osobou je tiež vodič motorového vozidla, ak zodpovedá za škodu podľa § 420 OZ, čo výslovne vyplýva aj z dôvodovej správy k návrhu citovaného zákona. Okrem toho žalovaný 1/ nesprávne chápe zmysel poistenia zodpovednosti a mylne interpretuje jeho konštrukciu vo vzťahu k poisteniu inej osoby, ako osoby uzatvárajúcej poistnú zmluvu. Navrhol preto, aby dovolací súd jeho dovolanie v celom rozsahu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ nie je dôvodné.

Z obsahu spisu je nepochybné, že žalobca sa domáhal voči žalovanému 1/ tzv. postihového práva v zmysle § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. V konaní bolo nesporné, že žalovaný 1/ ako vodič zavinil dopravnú nehodu, že motorové vozidlo viedol pod vplyvom alkoholu a že pri nehode došlo ku škode spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Nesporné bolo aj to, že žalobca nahradil poškodeným vzniknutú škodu v žalovanej sume formou poskytnutia poistného plnenia na základe riadne uzavretej poistnej zmluvy.

Sporné zostalo, či žalovaný 1/ je v spore pasívne vecne legitimovaný, t.j. či je v zmysle § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. nositeľom tvrdenej povinnosti nahradiť žalobcovi poistné plnenie, ktoré žalobca za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V konaní bolo preto rozhodujúce zodpovedanie otázky, či

vodiča motorového vozidla, ktorý spĺňa podmienky vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 OZ, je možné považovať za poisteného podľa zákona č. 381/2001 Z.z.

Podľa § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. poisťovateľ má proti poistenému, ktorý nie je poisníkom, nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak spôsobil škodu úmyselne alebo ak viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky.

Podľa § 2 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie poisteným ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Z dikcie ustanovenia § 12 ods. 2 citovaného zákona vyplýva, že poisťovateľ má nárok na náhradu poistného plnenia za podmienok uvedených pod písmenami a/ až h/ nielen proti osobe, ktorá uzavrela s poisťovateľom zmluvu o poistení zodpovednosti, ale aj proti poistenému, ktorý nie je touto osobou. Zákon v citovanom ustanovení teda priznáva poisťovní tzv. postihové právo aj proti iným subjektom, na ktoré sa vzťahuje poistenie zodpovednosti, než je poisník.

Zákon výslovne nevymedzuje okruh osôb, ktoré treba považovať za osoby poistené. Úmyslom zákonodarcu však bolo vymedziť okruh osôb, ktorých zodpovednosti sa poistenie týka, čo najširšie (viď text dôvodovej správy k návrhu zákona k § 2). Tomu zodpovedá aj samotné znenie ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., obsahom ktorého nie je taxatívny výpočet osôb, na ktoré sa vzťahuje povinné zmluvné poistenie. Okruh týchto subjektov je tu určený univerzálne tak, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každú osobu za predpokladu, že je daná jej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žiadnu výnimku z okruhu osôb v závislosti na tom, či niektorá osoba zodpovedá na základe objektívnej zodpovednosti podľa § 427 a nasl. OZ alebo zodpovednosti založenej na zavinení v zmysle § 420 OZ, zákon neupravuje. To znamená, že poisteným podľa tohto zákona je nielen prevádzkovateľ a ďalšie osoby zodpovedajúce za škodu podľa

§ 427 a nasl. OZ, ale aj osoby zodpovedajúce za škodu za podmienok uvedených v ustanovení § 420 OZ, ktorou môže byť napr. aj vodič vozidla.

Ustanovenie § 2 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. v spojení s § 4 ods. 1 citovaného zákona treba preto vykladať tak, že poisteným sa rozumie každý, kto za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá, bez zreteľa na to, či ide o osobu zodpovedajúcu za škodu na základe objektívnej zodpovednosti podľa § 427 a nasl. OZ alebo o osobu zodpovedajúcu za podmienok uvedených v ustanovení § 420 OZ.

V nadväznosti na vyššie uvedené je potom treba interpretovať aj ustanovenie § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. tak, že poisťovňa má nárok na náhradu poistného plnenia, okrem poistníka, proti každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila. Poisťovňa má teda právo postihu aj proti osobe, ktorá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá na základe zavinenia, t.j. aj proti vodičovi motorového vozidla. Podľa dovolacieho súdu opačný výklad citovaného ustanovenia nemá oporu v zákone.

V posudzovanej veci odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa vychádzal zo zistení, že žalovaný 1/ ako vodič zaviniť dopravnú nehodu, pri ktorej spôsobil škodu na majetku a zdraví tretím osobám, za ktorú zodpovedá v zmysle § 420 OZ (správnosť týchto zistení a z neho vyplývajúceho záveru žalovaný 1/ v dovolaní nenamietal). Žalovaný 1/ je teda osobou, na ktorú sa vzťahuje poistenie zodpovednosti v zmysle § 2 písm. f/ v spojení s § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.

Odvolací súd dospel preto k správnejmu záveru (hoci čiastočne z iných dôvodov), že žalovaný 1/ je v zmysle § 12 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. nositeľom tvrdenej povinnosti a teda pasívne vecne legitimovaný v spore. Keďže boli splnené aj ďalšie predpoklady vyplývajúce z vyššie citovaného zákonného ustanovenia (žalovaný 1/ motorové vozidlo viedol pod vplyvom alkoholu a poisťovňa za neho vyplatila poškodeným poistné plnenie v žalovanej sume), odvolací súd správne rozhodol, keď žalobe proti žalovanému 1/ v celom rozsahu vyhovel.

Pokiaľ žalovaný 1/ v dovolaní namietal, že súdy nižších stupňov neprihliadli na to, že v čase škodovej udalosti motorové vozidlo nebolo poistené z dôvodu, že okamihom predaja vozidla žalovaným 2/ tretej osobe pôvodná poistná zmluva stratila platnosť, treba uviesť, že

táto námietka je nenáležitá. Podľa Článku 11 bod 4. písm. b/ Všeobecných poistných podmienok pre povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistenie zodpovednosti zaniká zápisom zmeny držiteľa motorového vozidla v evidencii vozidiel a nie okamihom predaja motorového vozidla (Všeobecné poistné podmienky takúto skutkovú podstatu zániku poistenia neupravujú). Z obsahu spisu nevyplýva, že by v čase škodovej udalosti žalovaný 2/ nebol zapísaný ako držiteľ motorového vozidla v evidencii. Poistná zmluva ním uzavretá preto nezanikla, z ktorého dôvodu neprichádzal do úvahy postup v zmysle § 24 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. tak, ako to nesprávne tvrdil žalovaný 1/.

Žalovaný 1/ teda napadol dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu.

Keďže v konaní neboli zistené vady uvedené v § 237 O.s.p. a konanie nie je postihnuté ani inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Žalobca mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov konania proti žalovanému 1/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovi v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu neboli priznané.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. augusta 2010

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová